

לעילוי נשמת
שלום בן משה

התנ"ך עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים

The Tanach with commentaries, Organized and Vowelized

זכריה פרק ג'

מצודת דוד: ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך - רוצה לומר: בשעה שעמד לפני המלאך, היה עדיין לבוש בגדים מלוכלכים, רוצה לומר: עדיין היה מלוכלב בזה העון, כי עוד ישבו הנשים הנכריות תחת בניו ולא גרשו אותן, והוא לא מיחה בהם.

ד ויען ויאמר אליהעומדים לפניו לאמר הסירו הבגדים הצואים מעליו ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות:

מצודת ציון: ויען - ענינו הרמת קול, כמו (דברים כ"ו ה) "וענית ואמרת". מחלצות - כן יקראו מין מלבושים נאים, וכן (ישעיה ג' כב) "המחלצות והמעטפות".

מצודת דוד: ויען ויאמר אל העומדים לפניו לאמר הסירו הבגדים הצואים מעליו - המלאך שעמד יהושע לפניו אמר אל המלאכים העומדים לפניו: הסירו מיהושע הבגדים המלוכלכים, רוצה לומר: הפרישו את בניו מנשותיהם הנכריות, למען יוסר העון מיהושע. ויאמר אליו - המלאך אמר ליהושע. ראה העברתי מעליך עונך - במה שצויתי להפריש בניך מהנכריות, העברתי מעליך העון שהיה בך - מה שלא מחית בהם. והלבש אותך מחלצות - צויתי להלביש אותך מחלצות, רוצה לומר: כשיוסר העון יגולה הזכות.

ה ויאמר ישימו צנף טהור עלראשו וישימו הצנף הטהור עלראשו וילבשהו בגדים ומלאך יהוה עמד:

מצודת ציון: צנף - מלשון מצנפת, העשוי לסבב את הראש. טהור - רוצה לומר: ברור ונקי.

זכריה פרק ג'

א ויראני אתיהושע הפהן הגדול עמד לפני מלאך יהוה והשטן עמד עלימינו לשטנו: **מצודת ציון:** השטן - מלאך מקטרג. לשטנו - ענינו קטרוג, וכן (עזרא ד' ו) "פתבו שטנה".

מצודת דוד: ויראני - במראה הנבואה. והשטן עומד על ימינו - על ימין יהושע. לשטנו - לקטרג עליו על מה שלא מיחה בבניו שנשאו נשים נכריות, כמו שנאמר (עזרא י"ח) "וימצא מבני הפהנים אשר הושיבו נשים נכריות מבני ישוע בן יוצדק", כן אמרו רבותינו ז"ל.

ב ויאמר יהוה אליהשטן יגער יהוה בך השטן ויגער יהוה בך הבחר בירושלם הלוא זה אוד מוצל מאש:

מצודת ציון: יגער - ענינו צעקה נזיפה. אוד - הוא העץ שמנדנדים בו האש, כמו (עמוס ד' יא) "כאוד מוצל משריפה".

מצודת דוד: ויאמר ה' - רוצה לומר: מלאך ה'. יגער ה' בך השטן ויגער ה' בך - רוצה לומר: יגער ויחזור ויגער. הבחר בירושלם - מוסב על ה', לומר ה' הבחר בירושלם יגער בך. הלוא זה אוד מוצל מאש - רוצה לומר: איך תקטרג עליו, הלא הוא כאוד המוצל מאש, כי הושלך באש על ידי נבוכדנצר עם אחאב וצדקיהו נביאי השקר, וניצל מן השריפה, כמו שאמרו חז"ל, ואם כן זכותו רב, ואיך תקטרג עליו?

ג ויהושע היה לבש בגדים צואים ועמד לפני המלאך:

מצודת ציון: צואים - רוצה לומר: מלוכלכים, ולפי שהצואה הוא לכלוך, קורא לבגדים מלוכלכים בגדים צואים.

זכריה פרק ג'

הַנְּנִי מְבִיא אֶת־עַבְדִּי צֶמַח:

מצודת ציון: מופת - ענינו נס ואות.

מצודת דוד: אַתָּה וְרַעֲיָה הַיּוֹשְׁבִים לְפָנַי כִּי אֲנִישִׁי מוֹפֵת הַמָּה - גם אתה שמע, גם רעִיךְ ישמעו, והם חנניה מישאל ועזריה, כי גם המה אנשי מופת, כי נצולו מכבשן האש כמוך, ומהראוי לייחד הדיבור גם להם. **כִּי הַנְּנִי מְבִיא אֶת עַבְדִּי צֶמַח** - רוצה לומר: והדיבור הוא אשר הנני מביא את עבדי צמח, וזהו מלך המשיח, כמו שנאמר (ירמיה כ"ג ה) "וְהִקְמוֹתִי לְדָוִד צֶמַח צְדִיק".

ט **כִּי וְהִנֵּה הָאֶבֶן אֲשֶׁר נִתְּתִי לְפָנַי יְהוֹשֻׁעַ עַל־אֶבֶן אַחַת שְׁבַעַה עֵינַיִם הַנְּנִי מִפְתַּח פְּתֻחָה נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּמִשְׁתִּי אֶת־עוֹן הָאָרֶץ־הַזֵּאת בַּיּוֹם אֶחָד:**

מצודת ציון: שְׁבַעַה עֵינַיִם - רוצה לומר: הרבה, וכן (משלי כ"ד טז) "כִּי שְׁבַע יְפוֹל צְדִיק". **מִפְתַּח פְּתֻחָה** - ענינו חקיקת הציור, כמו (דבריהם ימ"ב ב' ו) "וַיִּוְדַע לְפִתְחֵם פְּתוּחִים". **וּמִשְׁתִּי** - ענינו הסרה, כמו (שמות י"ג כב) "לֹא יִמַּשׁ עֲמוּד הָעֵנָן".

מצודת דוד: **כִּי הִנֵּה הָאֶבֶן אֲשֶׁר נִתְּתִי לְפָנַי יְהוֹשֻׁעַ** - רוצה לומר: מוכן הוא האבן ההושם ביסוד בנין בית העתיד על ידי כהן גדול מזרע יהושע אשר יכהן אז, רוצה לומר: כבר הגזירה ההיא גזורה. **עַל אֶבֶן אַחַת שְׁבַעַה עֵינַיִם** - ועל כל אבן מאבני הבנין יהיה שבעה עינים, רוצה לומר: שמירות רבות יהיה מאת המקום ברוך הוא על הבנין ההוא. **הַנְּנִי מִפְתַּח פְּתֻחָה נְאֻם ה' צְבָאוֹת** - המקום ברוך הוא בעצמו יחוקק צורות על האבנים ליפותם, רוצה לומר: הוא יתן כח ועזר על המלאכה. **וּמִשְׁתִּי אֶת עוֹן הָאָרֶץ הַזֵּאת בַּיּוֹם אֶחָד** - רוצה לומר: בפעם אחת אסיר עון הארץ ההיא, כי אחדש בקרבם רוח נכון ולא יחטאו עוד, ולא ימצא עוד עון.

י **בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תִּקְרָאוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְאֶל־תַּחַת גֹּפֶן וְאֶל־תַּחַת תְּאֵנָה:**

מצודת דוד: אֶל תַּחַת גֹּפֶן וְאֶל תַּחַת תְּאֵנָה - להתעצל לשבת בצילה, ולאכול מפריה, מרוב הטובה שיהיה אז.

זכריה פרק ג'

מצודת דוד: וְאֹמַר יְשִׁימוּ צַנִּיף טְהוֹר עַל רֵאשׁוֹ - זה מאמר זכריה, שאמר התפללתי עליו שישימו על ראשו צניף טהור, רוצה לומר: שיהיה כתר כהונה גדולה לירושה לזרעו אחריו, הואיל ופרשו מן העכו"ם. **וַיְשִׁימוּ הַצַּנִּיף הַטְּהוֹר עַל רֵאשׁוֹ** - רוצה לומר: נתקבלה תפילתו, ומיד נתנו לו לרשת כתר כהונה גדולה. **וַיִּלְבְּשוּהוּ בְּגָדִים** - רוצה לומר: היה נגלה זכויותיו. **וּמִלְאָף ה' עוֹמֵד** - בכל משך הזמן שנעשה כל זה.

ו **וַיַּעַד מִלְאָף יְהוָה בִּיהוֹשֻׁעַ לְאֹמַר:**

מצודת ציון: וַיַּעַד - ענינו התראה, כי רוב המתרים, מתרים בעדים, למען לא יכחש לאחר זמן.

מצודת דוד: וַיַּעַד מִלְאָף ה' בִּיהוֹשֻׁעַ - אחר כל המעשים התרה המלאך ביהושע.

ז **כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־בְּדַרְכֵי תִלְךָ וְאִם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמָר וְגַם־אֶתָּה תִּדְּוֶן אֶת־בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמָר אֶת־חֻצְרֵי לְךָ מִהַלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה:**

מצודת ציון: תִּדְּוֶן - מלשון דין, והוא ענין היישרת הדבר. **מִהַלְכִים** - מלשון הילוך וטויל.

מצודת דוד: אִם בְּדַרְכֵי תִלְךָ - רוצה לומר: אם זרעך ילכו בדרכי, ואמר כמדבר עליו, כי זרע האדם יחשב כמוהו, וכן (תגי ב' כג) "אֶקְנֶה זְרוּבָבֶל". **וְאִם אֶת מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמָר** - רוצה לומר: אם ישמרו הדברים שצויתי לשמרם, וכפל הדבר במילות שונות. **וְגַם אֶתָּה תִּדְּוֶן אֶת בֵּיתִי** - רוצה לומר: גם זרעך כמוך יהיו כהנים גדולים ופקידים עד עולם לדון את ביתי, ועל פי יעשה כל צרכי הבית. **וְגַם תִּשְׁמָר אֶת חֻצְרֵי** - רוצה לומר: בידם יהיו שמירות חצרי, וכפל הדבר במילות שונות. **וְנִתְּתִי לְךָ מִהַלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה** - רוצה לומר: ומלבד זאת לא יקופח שכרם בעולם הנשמות, כי אתן להם מהלכים וטיוילים בין המלאכים האלה העומדים פה, כמו שנאמר למעלה "וַיֹּאמֶר אֵל הָעוֹמְדִים לְפָנָיו".

ח **שָׁמַע־נָא יְהוֹשֻׁעַ וְהִפְתָּן הַגְּדוֹל אֶתָּה וְרַעֲיָה הַיּוֹשְׁבִים לְפָנַי כִּי־אֲנִישִׁי מוֹפֵת הַמָּה כִּי־**